

Sami Nikander

5.5.2021

Lausunto HE46/2021 Valtionavustukset yritystoiminnan kehittämiseksi 2021-2028

Kemianteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausuntonsa Hallituksen esityksestä laiksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi. Esityksen tavoitteena on yritystoiminnan kehittämiseksi tarkoitetun avustusjärjestelmän selkeyttäminen, tehostaminen ja vaikuttavuuden parantaminen. Esitys liittyy keskeisiltä osiltaan Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakauden 2021–2027 alkamiseen vuonna 2021.

Säätelyn päälinjat säilyisivät nykyisen kaltaisina. Avustusjärjestelmä muodostuisi edelleen kahdesta avustusmuodosta, jotka ovat yrityksen kehittämisavustus ja toimintaympäristön kehittämisavustus. Ehdotetun lain mukaisilla avustuksilla edistettäisiin taloudellista kasvua, työllisyyttä, yritysten innovaatiotoimintaa ja kilpailukykyä sekä muita elinkeinopoliittisia tavoitteita. Edellä mainittuihin tavoitteisiin pyrittäisiin myöntämällä avustuksia erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kasvuun ja kehittämiseen. Avustusten myöntämisessä otettaisiin huomioon Euroopan unionin ja kansallisen alue- ja rakennepolitiikan tavoitteet sekä kilpailunäkökohdat.

Kemianteollisuus ry haluaa kiinnittää huomioita tarkemmin erityisesti seuraaviin näkökohtiin:

- Ehdotetun lain vaikutukset kohdistuisivat pääosin pk-yrityksiin. Tästä johtuen on oleellista, että eri alueille jakautuvien kehittämisavustusten myöntökriteerit muodostavat yhdenmukaisen ja kilpailuneutraaliteettiin pohjautuvan kokonaisuuden. Myös avustusten jakoperusteiden tulee pohjautua läpinäkyvyyteen, jolloin mahdollisuus päätösten vertailtavuuteen paranisi. Laissa tulisi olla tästä selkeät kirjaukset.
- Ehdotetun lain perusteluissa mainitaan yhtenä yrityksiin kohdistuvana keskeisenä vaikutuksena edelliseen ohjelmakauteen verrattuna kehittämishankkeissa painottuvan energia- ja materiaalitehokkuutta, vähähiilisyyttä sekä digitalisaatiota edistävät toimet. Tämä tavoite on linjassa kemianteollisuuden hiilineutraalisuustavoitteen ja EU:n Green Dealin tavoitteiden kanssa, mutta tässä ei saa joutua tilanteeseen, jossa erilaiset näihin keskittyvät rahoitusmekanismit alkavat rajata yritysten rahoitusmahdollisuuksia. Esim. mikä on energia- ja materiaalitehokkuuteen liittyvien katselmus- ja investointitukien ja tämän lain keskinäinen suhde. Onko yrityksen mahdollisuutta hyödyntää molempia rahoitusmuotoja samanaikaisesti vaikkapa kehitysprojektinsa eri vaiheissa. Näin tulee olla ja yrityksille tulee muodostaa selkeää ”rahoitusputki” kehittämishankkeidensa edistämiseksi yhdistelemällä erilaisia mahdollisia rahoituslähteitä jo

Sami Nikander

5.5.2021

viranomaisten toimesta. Tämä on erityisen tärkeää pk-yrityksille, joilla ei ole resursseja erilaisten rahoituslähteiden jatkuvaan skannaamiseen. Myös tähän liittyvä byrokratia ja hallinnollinen taakka yrityksille on saatava minimiin. Näin voidaan paremmin päästä asetettuun tavoitteeseen eli edistämään yritysten kasvua, kansainvälistymistä ja innovaatiotoimintaa. Lisäksi avustuksen käyttäminen tulee olla mahdollista erilaisten pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin, sillä näihin liittyvät kokeilut toteutetaan monesti pk-yritysvetoisesti.

- Lakiehdotuksen mukaisesti avustusta voi käyttää asiantuntijapalvelujen ostoon. Tämä on erittäin kannatettava asia, mutta tähän liittyvää kriteeriä tulee täydentää siten, että avustusta voi käyttää myös asiantuntijapalveluihin EU-rahoitushakemuksen tekemiseksi.
- Lakiehdotuksen mukaan Business Finlandin rooli välittävänä toimielimenä loppuisi. Viitaten edellä mainittuun "rahoitusputkeen" toivomme tätä asiaa vielä harkittavan. Oleellista on saada eri rahoitustoimijoiden välinen yhteistyö saumattomaksi ja yritysten tarpeita palvelevaksi.
- Lakiehdotukseen kirjatun periaatteen mukaan avustusta voi myöntää myös suurten yritysten investointihankkeisiin. Mielestämme tämä on hyvä kirjaus, mutta ei saa johtaa tilanteeseen, jossa pk-yrityksen kriteerit ylittävät keskisuuret yritykset rajautuisivat avustuksen ulkopuolelle. Kaiken kokoisten yritysten kasvun vauhdittaminen tulee olla mahdollista.
- Covid-19-pandemian seurauksena ehdotetaan, että laissa säädettäisiin kehittämisavustuksien myöntämisestä poikkeuksellisissa oloissa. Kemianteollisuus pitää tätä hyvänä toimena, jotta tulevia pandemioita tai muita poikkeuksellisia olosuhteita ajatellen yrityksillä olisi mahdollisuus kehittämisavustusta toiminnan tukemiseksi, sopeuttamiseksi ja maksuvalmiuden turvaamiseksi poikkeuksellisissa oloissa.

Kunnioittaen

Sami Nikander.
johtaja, Vastuullisuus
Kemianteollisuus ry